

Лопушан Тетяна Володимирівна
Зарудняк Наталя Іванівна

**ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Навчально-методичний посібник
для студентів філологічних спеціальностей

Рецензенти:

Новаківська Л. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Йовенко Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри української літератури, українознавства та методики їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 17 від 26.05.2021 р).

Лопушан Т. В.

Л77 Філософія та методологія сучасних літературознавчих досліджень: навч.-метод. посібн. для студентів філологічних спеціальностей / Т. В. Лопушан, Н. І. Зарудняк ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини – Умань : Візаві, 2021. – 140 с.

У навчально-методичному посібнику подаються програма курсу «Філософія та методологія сучасних літературознавчих досліджень», теми і плани практичних занять, теми, що виносяться на самостійне опрацювання студентами, завдання для самоперевірки, списки рекомендованої літератури та електронних ресурсів, рекомендованих для текстового опрацювання, хрестоматія критичних матеріалів.

УДК 82.09(075.8)

© Лопушан Т. В., 2021
© Зарудняк Н. І., 2021

ВСТУП

Літературознавчі теорії та методології спираються не лише на положення власне теорії літератури, але й інших дисциплін гуманітарного штибу, які можна вважати базовими для них: філософії, естетики, мовознавства, психології, соціології, культурології тощо. Протягом ХХ століття пріоритетним завданням теорії літератури стало вироблення свого «індивідуального» поняттєвого і методологічного апарату. Усвідомлення наративної, текстової природи будь-якої теорії і неможливість повного дистанціювання суб'єкта від об'єкта дослідження вивели в постмодерну добу на перший план серед гуманітарних дисциплін літературознавство як науку про *тексти*. Така «центральна» позиція літературознавства призвела до потреби більш глибокого осмислення як традиційних для літературознавства усталених теоретико-методологічних одиниць, таких як герменевтика, структуралізм, семіотика, риторика, формалізм, компаративістика, психоаналіз, деконструктивізм, так і «пограничних» явищ, дотичність яких до літературознавства як до науки лише пресвіряється. Існує нагальна потреба ознайомлення студентів-гуманітаріїв з сучасними літературознавчими методологіями, оскільки володіння ними є невід'ємною складовою опанування комплексом теоретико-літературних знань.

В навчальному плані підготовки магістра за спеціальністю 014 Українська мова і література курс «Філософія та методологія сучасних літературознавчих досліджень» є складовою загальної теоретичної підготовки літературознавця-дослідника, який дозволяє сформувати уявлення в студентів про історію та інструментарій сучасних літературознавчих досліджень.

Мета курсу полягає в оволодінні студентами теорією і практикою методології комплексного аналізу художнього тексту на основі систематизації методологічних принципів і прийомів, розроблених різними літературознавчими школами.

Завдання навчальної дисципліни:

- 8)
- засвоєння методології аналізу і концентральних ідей розвитку поетики в літературно-критичних та методологічних працях вітчизняних і зарубіжних літературознавців;
 - реконструкція історичної логіки сприйняття досліджуваного тексту як соціокультурного і естетичного феномена;
 - виокремлення в художньому тексті естетично значущих структур і дослідження особистісних параметрів художнього сприйняття;
 - виявлення духовного змісту тексту, осягнення духовної суті розумової діяльності, вивчення тексту як репрезентації певної духовної традиції і розкриття змісту і значення тексту в універсумі культури;
 - виявлення особистості автора, що стоїть за текстом і відображеної в ньому, аналіз точки зору автора і його ставлення до описуваних подій;
 - дослідження стилю тексту як найважливішого носія його сенсу.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	1
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ.....	1
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	1
ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ.....	2
ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	2
ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ	2
ГЛОСАРІЙ	3
ХРЕСТОМАТІЯ.....	4